

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 13 0 К 006198 21 Кж
Бања Лука, 07.05.2024. године

У ИМЕ РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ!

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Обрена Бужанина као предсједника вијећа, Светлане Марић и Душка Бојовића као чланова вијећа, уз судјеловање записничарке Љиљане Оцвирек, у кривичном предмету против оптуженог Ј.К. због кривичног дјела обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног законика Републике Српске, одлучујући о жалби браниоца оптуженог, адвоката Јадранка Хаџисејдића из Брода, изјављеној против пресуде Окружног суда у Добоју број 13 0 К 006198 21 К од 02.09.2021. године, у сједници вијећа 07.05.2024. године је донио

ПРЕСУДУ

Одбија се као неоснована жалба браниоца оптуженог Ј.К. и потврђује пресуда Окружног суда у Добоју број 13 0 К 006198 21 К од 02.09.2021. године.

Образложење

Пресудом Окружног суда у Добоју број 13 0 К 006198 21 К од 02.09.2021. године, оптужени Ј.К. је оглашен кривим за кривично дјело обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 3. у вези са ставом 1. Кривичног законика Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 64/17 и 15/21, надаље у тексту: КЗ РС) и за то дјело је на основу истог законског прописа и примјеном одредби члана 43, 46. и 52. КЗ РС осуђен на казну затвора у трајању од 11 (једанаест) година. Истом пресудом је на основу члана 99. став 1. у вези са чланом 96. став 2. тачке а) и е) Закона о кривичном поступку Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“ број 53/12, 91/17, 66/18 и 15/21, у даљем тексту: ЗКП РС) и члана 30. Уредбе о накнади трошкова у судским поступцима, оптужени обавезан да плати трошкове кривичног поступка у износу од 745,83 КМ и на име судских паушала износ од 150 КМ у року од 15 дана од дана правоснажности пресуде, под пријетњом принудне наплате, а на основу члана 108. став 4. ЗКП РС, оштећена С.Л. је по оцу П.Л., као законском заступнику, упућена да имовинскоправни захтјев може остварити у парничном поступку.

Против те пресуде жалбу је благовремено изјавио бранилац оптуженог, адвокат Јадранко Хаџисејдић из Брода, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, повреде одредби Закона о кривичном поступку Републике Српске, погрешне примјене Казненог законика и одлуке о казни, са приједлогом да се жалба уважи,

побијана пресуда укине, одржи претрес пред вијећем Врховног суда Републике Српске и донесе одлука или да се побијана пресуда укине и предмет врати на поновни поступак првостепеном суду.

Одговор на жалбу није поднесен.

Суд је испитао побијану пресуду сходно члану 320. ЗКП РС, по свим наводима жалбе и по службеној дужности да ли је повријеђен Кривични законик на штету оптуженог, имајући у виду стање предметних списа, па је одлучио као у изреци ове пресуде из разлога који слиједе.

Иако се у жалби наводи као један од жалбених основа „повреде одредаба Закона о кривичном поступку“ у образложењу жалбе се не конкретизује и не аргументује ниједна битна повреда одредаба кривичног поступка из члана 311. ЗКП РС, па се побијана пресуда не може ни испитати по том жалбеном основу.

Наводи жалбе нису успјели довести у сумњу начин на који је првостепени суд анализирао и оцјенио доказе оптужбе и одбране изведене на главном претресу (саслушањем свједока: малољетне оштећене С.Л., Б.Г., Г.Л., П.Л., Д.Л., Н.Р. и Г.Ш. и вјештака Љ.С. и др Г.С., те читањем и вршењем увида у записник и потврду о привременом одузимању предмета, медицинску документацију, налазе и мишљења вјештака медицинске струке, извод из матичне књиге рођених за С.Л, допис ЈУ Центар за социјални рад Б., снимљене телефонске поруке између оптуженог и оштећене и др.), па ни коначног закључка првостепеног суда о несумњивој доказаности навода оптужбе - да је оптужени (рођен ... године) у периоду од априла до октобра 2019. године, у својој кући на подручју Б., вршио обљубу са малољетном оштећеном С.Л. рођеном ... године, знајући да је дијете млађе од 15 година и да између њих постоји велика несразмјера у узрасту и зрелости, на који је начин, ближе описан у изреци побијане пресуде, учинио кривично дјело обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 3. у вези са ставом 1. КЗ РС и за то дјело осуђен на казну затвора у трајању од 11 година. О томе су у образложењу побијане пресуде изнесени аргументовани, јасни и за овај суд у свему прихватљиви разлози. За супротан став одбране, у жалби нису изнесени прихватљиви аргументи, нити су понуђени нови докази, па се приговори жалбе, којима се оспорава утврђено чињенично стање, примјењени КЗ РС и одлука о казни, оцјењују неоснованим.

У жалби се понављају наводи одбране да је оптужени био у заблуди у погледу животне доби оштећене и да би стога његове радње обљубе са оштећеном, могле представљати само кривично дјело обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 5. КЗ РС, а не и тежи облик тог кривичног дјела из члана 172. став 3. у вези са ставом 1. КЗ РС и с тим у вези сматра да у побијаној пресуди нису изнесени довољни и аргументовани разлози за оцјену првостепеног суда да су ови наводи одбране неприхватљиви. При том жалилац очигледно губи из вида онај дио образложења побијане пресуде у којем су (на стр. 10, пасуси 2, 3, 4. и 5.) изнесени разлози који су определијели првостепени суд у закључку да је несумњиво доказано да је оптужени у вријеме извршења кривичног дјела знао да оштећена нема петнаест година и да између њих постоји велика несразмјера у узрасту и зрелости, позивајући се на исказе оштећене, која је досљедно током поступка тврдила да је оптужени знао колико јој је година (наводећи да га је и прије критичног догађаја срела код заједничког комшије, када су јој сви честитали тринаести рођендан), као и на изјаве других свједока и неспорне

чињенице, које су искључиле могућност да је оптужени био у отклоњивој заблуди о њеном узрасту.

Околности на којима одбрана и у жалби инсистира, а односи се на то да је оштећена на свом фејзбук профилу навела да је рођена 2000. године, умјесто 2005. године и да је на сликама које је тамо постављала изгледала зрелије него је стварно била, немају значај који им се жалбом настоји придати. Првостепени суд их основано није сматрао релевантним у околностима конкретног случаја, код несумњиво правилно утврђених чињеница да је оптужени, чија перцепција и душевно здравље нису били упитни, непосредно комуницирао са оштећеном и прије и током инкриминисаног периода од шест мјесеци. Имао је притом у виду, не само изјаву оштећене већ и њене тетке Г.Л., по чијој је изјави оптужени познавао оштећену много година раније, готово од њеног рођења, док су је још возили у дјечијим колицима, а он долазио у њихов комшилук, гдје му је тад живјела тетка. Рођака оптуженог Г.Ш., испитана као свједок одбране на околности фотографија и других података које је оштећена постављала на свој фејзбук, у својој је изјави навела да се оштећена на свом фејзбук профилу настојала приказати зрелијом него што ју је она познавала из села. Међутим, ни њена изјава није упутила на могућност да је оптужени, или би било ко други, ко је оштећену познавао у реалном животу, могао вјеровати да је она старија и зрелија од своје стварне животне доби, како се то жалбом настоји приказати. Тезу одбране о заблуди оптуженог у погледу животне доби оштећене, жалилац неуспјешно настоји поткријепити властитом тврдњом да ју је оптужени упознао на друштвеној мрежи фејзбук, гдје је она написала да је пет година старија и постављала своје слике на којима је изгледала зрелије, него је стварно била. И када би се то узело као тачно, свакако се не би могло примијенити на релевантни временски период од шест мјесеци, кад се оптужени са оштећеном састајао и имао учестале полне односе. У том периоду је он сачекивао оштећену у близини њене основне школе (гдје су га у возилу учили једном приликом отац, а другом приликом и стриц оштећене), пошто би претходно с њом договорио сусрет телефонским порукама, по основу којих је првостепени суд основано сматрао доказаним да је знао да је оштећена ученица основне школе и који разред похађа, те да је свјестан забрањености својих дјела, пошто у једној од порука упозорава оштећену да морају крити своју везу јер он може dospјети у затвор због „педофилије“. Све то је првостепени суд имао у виду и основано закључио да теза одбране о заблуди оптуженог у погледу животне доби оштећене, нема упоришта у изведеним доказима и непорно утврђеним чињеницама предметног случаја. За супротан став одбране, у жалби нису изнесени прихватљиви и релевантни аргументи или нови докази, па се с тим у вези изнесени приговори жалбе којима се оспорава утврђено чињенично стање, показују неоснованим.

У жалби изнесене импресије жалиоца о малољетној оштећеној дјевојчици С.Л. као Лолити, жени – дјевојчици која је у романима описана као малољетница „која заводи, а које се не заводи“, посве су неприхватљиве. С тим у вези жалилац приговара да је суд селективно цијенио изведене доказе и није узео у обзир оне који иду у корист оптуженог, као што је допис ЈУ Центар за социјални рад Брод из којег се могу утврдити примјери понашања оштећене на које је одбрана указивала током поступка - да је била слободнијег понашања, без родитељске скрби, слабијих моралних начела и да је слободно ступала у односе са старијим мушкарцима и да је по властитом признању, датом психологу Мирјани Здравковић, имала више партнера прије оптуженог К., сматрајући да на то упућује и налаз и мишљење вјештака гинеколога, по којем се утврђена дефлорација код оштећене не може довести у директну везу управо са оптуженим.

За разлику од жалиоца, првостепени суд је имао у виду и правилно цијенио све изведене доказе, па и ове на које жалба указује, али не на начин и у мјери у којој то жалилац чини. Наиме, за разлику од жалиоца првостепени суд је приликом анализе и оцјене изведених доказа имао у виду и ограничења која закон прописује у погледу ранијег сексуалног живота оштећене дјевојчице, на које околности су питања за оштећену као свједока изричито забрањена одредбом члана 151. став 5. ЗКП РС. Понашање оштећене је првостепени суд правилно сагледао у контексту њеног породичног и социјалног окружења и налаза вјештака Л.С. по чијој је психолошкој процјени оштећена (која је одрасла без мајке, живи у сеоском домаћинству са оцем, тетком, стрицем и дједом) просјечног интелектуалног функционисања, без ирационалности у мишљењу и индикатора органске церебралне дисфункције, а на емоционалном плану је увредљива, незадовољна собом, депримирана, фрустрабилна и склона импулсивном реаговању, али без психопатолошких испољавања, уз закључак да су резултати психолошке процјене указали да ментални узраст оштећене одговара календарском и да постоји општа подобност за давање вјеродостојног исказа. Осим тога, жалилац губи из вида да пристанак оштећене дјевојчице на сексуалне односе са оптуженим, који је од ње много зрелији и старији 52 године (има одраслу дјецу и могао би имати унукe њеног узраста), није од релевантног значаја са аспекта његове кривичне одговорности за предметно кривично дјело, којим се управо штите дјеца која у узрасту до петнаест година нису емоционално зрела за ступање у сексуалне односе и закон посебно забрањује њихово сексуално искориштавање од стране знатно старијих и зрелијих особа, како би се омогућило њихово нормално сазријевање и укупан психофизички развој. У конкретном је случају оптужени несумњиво искористио управо незрелост и младу животну доб оштећене да би у циљу задовољавања својих полних страсти, са оштећеном имао полне односе кроз дужи временски период.

На потпуно и правилно утврђено чињенично стање, побијаном пресудом је правилно примјењен Кривични законик и дјело за које је оптужени оглашен кривим изреком те пресуде правно квалификовано као кривично дјело обљуба са дјететом млађим од петнаест година из члана 172. став 3. у вези са ставом 1. КЗ РС, јер су у њему садржана сва битна обилежја овог кривичног дјела, што наводи жалбе, из већ изнесених разлога, нису успјели довести у сумњу.

Испитујући одлуку о казни, овај суд је утврдио да се жалбом неосновано оспорава одлука првостепеног суда да оптуженом изрекне казну затвора у трајању од 11 година за учињено кривично дјело из члана 172. став 3. у вези са ставом 1. КЗ РС, имајући у виду како сврху кажњавања, тако и да је за ово кривично дјело прописана казна затвора од најмање 8 година (што значи да је општи максимум те казне од 20 година, уједно и максимална казна за ово кривично дјело), те су правилно утврђене околности које су релевантне за одмјеравање казне, па је тако као отежавајућа околност правилно цијењена бројност обљуба које је оптужени извршио са оштећеном у периоду од шест мјесеци (седмично се с њом састајући по два пута), што манифестује већу повреду добра заштићеног предметном инкриминацијом (за постојање које је довољна само једна извршена обљуба), док су као олакшавајуће на страни оптуженог цијењене, уз његове породичне прилике, околности да раније није осуђиван и да је показао кајање за своје понашање. Стога се казна затвора у трајању од 11 година, показује потребном мјером казне оптуженом за учињено дјело, а реалним очекивање првостепеног суда да ће се њеним извршењем остварити сврха кажњавања, а прије свега позитивно утицати на оптуженог да убудуће не чини оваква кривична дјела, те једнако такав позитиван утицај остварити и на друге и тиме изразити друштвену осуду за ову опасну врсту

криминалитета и утицати на сузбијање сексуалног злостављања и искориштавања дјеце у нашој средини.

Због свега наведеног утврђено је да не постоје разлози због којих се жалбом побија првостепена пресуда и да истом није повријеђен Кривични законик на штету оптуженог, па је одлучено као у изреци ове пресуде на основу члана 327. ЗКП РС.

Записничарка
Љиљана Оцвирек

Председник вијећа
Обрен Бужанин

Тачност отправка овјерава
руководилац судске писарнице
Биљана Аћић